

Observatorium voor de chronische ziekten

Ter attentie van de Minister van
Volksgezondheid en Sociale Zaken

Kopie aan:
Directie Reglementering en geschillen van de
Dienst Uitkeringen
Kenniscentrum arbeidsongeschiktheid van de
Dienst Uitkeringen
Dienst Geneeskundige Evaluatie en Controle
Verzekeringsinstellingen
CIN Medical
Vereniging van Vlaamse steden en
Gemeenten (VVSG)
Union des Villes et Communes de Wallonie
(UVCW)
Vereniging Stad & Gemeenten van Brussel
(Brulocalis)
POD Maatschappelijke Integratie

21/11/2024

Advies omtrent de onbedoelde effecten van de invoering van bedrijfsvoorheffing bij de uitkering voor arbeidsongeschiktheid

Inhoudsopgave

Situering van dit advies	2
Kernpunten van dit advies	2
Context	2
Wijzigingen	2
Knelpunten	3
Aanbevelingen	6
BESLUIT	6

Situering van dit advies

Door een wijziging in de fiscale reglementering zal er vanaf 1 januari 2025 bedrijfsvoorheffing worden ingehouden op de invaliditeitsuitkeringen van werknemers en zelfstandigen¹. De bedrijfsvoorheffing vormt een voorschot op de belastingen (die worden afgerekend met een jaarlijkse belastingafrekening, het aanslagbiljet). Het Observatorium heeft in het kader van haar opdracht als adviesorgaan deze toekomstige wijziging in de fiscale reglementering van naderbij bekeken.

Gelet op de aanbevelingen in haar eerder advies over arbeidsongeschiktheid, is deze wijziging een positieve evolutie voor veel sociaal verzekerden. Het Observatorium is dan ook blij dat deze maatregel er komt.

Toch wil het Observatorium waarschuwen dat de maatregelen onvoldoende rekening houden met de diversiteit en kwetsbaarheid van situaties van de personen die arbeidsongeschikt zijn. Voor personen in een gezin met twee inkomens of voor personen met een gemengd inkomen (ziekte-uitkering en loon uit deeltijds werk), zal deze maatregel nog te beperkt zijn, aangezien een afhouding van 11,11% onder hun gemiddelde aanslag blijft. Voor de meest kwetsbaren zal deze maatregel zelfs een negatief effect hebben, waardoor zij onder de armoededrempel belanden, hoewel in vele situaties geen belasting verschuldigd zal zijn.

Hoewel de aanleiding van dit advies de nieuwe maatregel is, die alleen betrekking heeft op personen met een invaliditeitsuitkering, kijken we bij uitbreiding ook naar de bedrijfsvoorheffing bij personen in primaire arbeidsongeschiktheid².

Gezien de negatieve impact op bepaalde groepen in arbeidsongeschiktheid roept het Observatorium op om deze maatregel bij te sturen.

Kernpunten van dit advies

Context

De geplande bedrijfsvoorheffing is een positief antwoord op de noodkreet van velen die jaarlijks worden geconfronteerd met hoge aanvullende belastingen die ze vooraf niet kunnen voorzien. Maar de maatregel is te weinig op maat van de gezinnen uitgewerkt. We zien dat de toepassing van bedrijfsvoorheffing in de bedrijfswereld ook niet perfect is, maar voor een groot deel van de bevolking beter is afgestemd op de individuele situaties. Die toepassing is rechtvaardiger voor de belastingbetaler. Ze kan inspireren om voor arbeidsongeschikten ook tot een rechtvaardiger systeem te komen.

We herhalen ook de vraag van ons advies in 2022 waar we aandacht vragen voor toegankelijke informatie over de te lage bedrijfsvoorheffing in de situaties waar burgers deeltijds loon uit tewerkstelling en deeltijds een invaliditeitsuitkering ontvangen.

Wijzigingen

De nieuwe fiscale reglementering bepaalt dat er vanaf 1 januari 2025 bedrijfsvoorheffing op de invaliditeitsuitkeringen moet worden ingehouden.

¹ De link naar de informatie van het RIZIV: [Bedrijfsvoorheffing op invaliditeitsuitkeringen vanaf 1 januari 2025](#)

² We spreken in deze nota over (uitkeringen voor) primaire arbeidsongeschiktheid en invaliditeitsuitkeringen. De primaire arbeidsongeschiktheid omvat de groep in het eerste jaar arbeidsongeschiktheid. De periode van 'invaliditeit' omvat de groep die langer dan 1 jaar arbeidsongeschikt is. Die groep wordt door de wetgever beschouwd als in 'langdurige arbeidsongeschiktheid'. Dat betekent niet dat een invaliditeitsuitkering doorloopt als betrokkene niet langer voldoet voor een erkenning in arbeidsongeschiktheid, cf. art 100 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.

Op wettelijk niveau betreft het een aanpassing van bijlage III van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, art 78³.

In principe zal de bedrijfsvoorheffing voor het tijdvak invaliditeit dezelfde toepassingsregels volgen als tijdens de laatste zes maanden primaire arbeidsongeschiktheid. Dat betekent dat het normale percentage van bedrijfsvoorheffing dus ook voor invaliditeit **11,11%** zal bedragen. Dit percentage wordt ingehouden op het bedrag dat de verzekerde normaal ontvangen zou hebben.

Net als bij de laatste zes maanden primaire arbeidsongeschiktheid, gelden er ook **minimumgrenzen**: tijdens de invaliditeit kan de inhouding van de bedrijfsvoorheffing nooit tot gevolg hebben dat de betrokken verzekerde, in functie van de concrete gezinssituatie, een bedrag ontvangt dat lager is dan de minimumuitkering voor een niet-regelmatig werknemer⁴ met persoon ten laste (€66,97 per dag) of de minimumuitkering voor een niet-regelmatig werknemer zonder persoon ten laste (€49,56 per dag). Bijgevolg zullen sommige uitkeringen niet de volledige 11,11% vooraf betalen. Als het verschil tussen het dagbedrag en de minimumuitkering kleiner is dan de 11,11% van het dagbedrag krijgt die persoon de minimumuitkering netto uitgekeerd en bedraagt de ingehouden bedrijfsvoorheffing minder dan 11,11%⁵.

Indien de bedrijfsvoorheffing voor invaliditeit dezelfde logica volgt als die voor de primaire arbeidsongeschiktheid, dan zal de bedrijfsvoorheffing worden ingehouden op alle invaliditeitsuitkeringen in de algemene regeling en de regeling zelfstandigen, behalve:

- Voor gerechtigden die in België tewerkgesteld zijn en uitkeringen ontvangen maar niet onderhevig zijn aan de Belgische belastingwetgeving;
- Op het gedeelte uitkeringen dat voortvloeit uit hulp van derde (deze uitkering is niet belastbaar);
- Voor gerechtigden die het bewijs kunnen leveren dat er op hun loon geen bedrijfsvoorheffing wordt afgehouden (Hoofdstuk II, afdeling 1, 2.12, E, K.B. 1-12-2010).

Voor de groep van de grensarbeiders en de inhaalpremie is er geen andere behandeling voor verzekerden in primaire arbeidsongeschiktheid en invaliditeit.

Knelpunten

Gelet op een zelfde toepassing in primaire arbeidsongeschiktheid als bij invaliditeit geldt onderstaande bespreking en de aanbevelingen voor beide uitkeringen.

Bedrijfsvoorheffing is niet op maat van het individu

Voor een aantal personen zal de nieuwe bedrijfsvoorheffing een oplossing zijn. Maar voor de gezinnen met een zeer laag of wat hoger inkomen is 11,11% ver weg van hun reële belastingaanslag. Voor hen is de maatregel niet fijnmazig genoeg.

Voor tweeverdieners en de hoogste uitkeringen, die in een hogere belastingschaal vallen (de vragende partijen voor deze maatregel) is 11,11% ver onder hun gemiddelde aanslag.

³ <https://www.securex.be/getattachment/bea18e25-1626-404f-ad51-2b432965f2ec/Bijlage-III-KB-WIB-2024.pdf>

⁴ Het [minimumbedrag van de uitkeringen](#) voor arbeidsongeschiktheid is verschillend voor 'regelmatig werknemers' en 'niet-regelmatig werknemers'. Om [regelmatig werknemer](#) te zijn moet je voldoen aan bepaalde voorwaarden.

⁵ De uitbreiding van deze bedrijfsvoorheffing heeft ook betrekking op een deel verzekerden in de algemene regeling waarvoor de ziekenfondsen nu reeds de bijdragen van 3,5% voor de pensioensector inhouden. Voor deze verzekerden zal de pensioeninhouding eerst verricht dienen te worden op het brutobedrag, nadien zal op het resterende bedrag de bedrijfsvoorheffing worden ingehouden (beperkt tot de minimumuitkering).

Voor alleenstaanden zal de groep met een gap tussen 11,11% en een hogere reële aanslag betrekkelijk klein zijn. Een alleenstaande met ongeveer de maximumuitkering geeft ons een reële belastingaanslag van € 4.581,22 of 13,6 %. De bedrijfsvoorheffing zou € 3.288,63 zijn. Voor gerechtigden met personen ten laste wordt het eventuele verschil al groter. Een gerechtigde met 1 kind ten laste met ongeveer de maximumuitkering geeft ons een reële belastingaanslag van € 6.403,85 of 16,2%. De bedrijfsvoorheffing zou € 3.886,50 zijn. Maar voor tweeverdieners en gerechtigden met een gemengd inkomen (ZIV en loon uit deeltijdse tewerkstelling) vergroot het verschil aanzienlijk als men de forfaitaire inhouding van 11,11% voor iedereen aanhoudt. Met een betere afstemming van de bedrijfsvoorheffing op het dagbedrag vermindert men de grote verschillen als inkomens worden samengevoegd in 1 aanslag.

Voor de financieel meest kwetsbare alleenstaanden en gerechtigden met personen ten laste wordt hun armoedige situatie nog moeilijker omdat 11,11% ver boven hun reële aanslag ligt.

Op basis van een Tax-on-web simulatie⁶ (inkomsten 2023) en vergelijking met de Vlaamse budgetcalculator⁷ (die aangeeft wat een gezin nodig heeft om in onze maatschappij waardig te kunnen leven), valt op dat in heel wat situaties deze nieuwe aanpassingen een grote impact hebben. Bovendien is er in de simulatie met de referentiebudgetten uitgegaan van zeer 'gunstige' bedragen (€ 500 voor huisvesting, € 25 voor medische kosten en slechts een kind <12 jaar oud als persoon ten laste). De bedragen voor ziekte-uitkering zijn gedateerd op 1-1-2024).

Voorbeelden in het stelsel werknemers:

- Een **alleenstaande** met invaliditeit die als **niet-regelmatig werknemer** een arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgt van € 16.500 bruto ontvangt netto € 15.156,96. Hij betaalt € 1.344,03 bedrijfsvoorheffing (vanwege het minimumbedrag is dit minder dan 11,11%). Maar die persoon is een aanslag verschuldigd van € 0. Het referentiebudget in die situatie bedraagt € 17.104,92 per jaar, of € 1.425,41 per maand, ver boven de netto-uitkering van € 1.263,08. Men gaat er bij dit referentiebudget vanuit dat er in dit geval nog € 556,21 leefgeld per maand overblijft. Met € 1.263,08 is dat dus slechts € 393,88. Er is **maandelijks € 111,80 bedrijfsvoorheffing ten onrechte ingehouden**, die pas na 2 jaar door de fiscus terug betaald wordt bij de aanslag voor dit inkomensjaar.
- Een alleenstaande met invaliditeit die **één kind ten laste** heeft en die als **niet-regelmatig werknemer** een arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgt van € 22.306 bruto ontvangt netto € 20.485,92. Hij betaalt € 1.820,08 bedrijfsvoorheffing (vanwege het minimumbedrag is dit minder dan 11,11%). Die persoon is een aanslag verschuldigd van € 140,01. Het referentiebudget in die situatie bedraagt € 23.328,12 per jaar, of € 1.944,01 per maand, ver boven de netto-uitkering van € 1.707,16. Men gaat er bij dit referentiebudget vanuit dat er in dit geval nog € 1.002,64 leefgeld per maand overblijft. Met € 1.707,16 is dat dus slechts € 765,79. Er is maandelijks € 151,67 ingehouden. Dat is **maandelijks € 140,01 meer dan de reëel verschuldigde belasting**. Betrokkene moet op dat bedrag 2 jaar wachten, maar zijn netto-maandinkomen ligt € 236,85 onder het referentiebudget voor een waardig inkomen. Met een correcte bedrijfsvoorheffing kwam men tot een waardig inkomen, iets hoger dan het referentiebudget (een netto-uitkering van € 1.975,26).
- Een **alleenstaande** met invaliditeit die als **regelmatig werknemer** een minimumuitkering voor arbeidsongeschiktheid krijgt van € 18.863,52 bruto zou € 2.095,74 bedrijfsvoorheffing betalen. Dat betekent een netto-maandbedrag van € 1.397,32 (€ 1.571,96 min € 174,64 bedrijfsvoorheffing). Hij is € 13,58 belasting per jaar verschuldigd. Het referentiebudget in

⁶ [Tax-calc](#) maakt een raming van je belastingen.

⁷ [REMI | Referentiebudgetten | Belgium](#), zoals ze door het Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn van Thomas More aan het OCMW worden aangeboden; de budgetcalculator in rudimentaire vorm, beschikbaar voor het publiek om [je eigen referentiebudget te berekenen](#), ontwikkeld door CEBUD van Thomas More.

die situatie bedraagt € 17.104,92 per jaar, of € 1.425,41 per maand. Indien de netto-uitkering voor deze situatie bij benadering correct zou zijn kon deze groep genieten van een waardig inkomen dat zelfs 150 euro hoger zou liggen dan het referentiebudget. **Nu ontvangt betrokkene een netto-inkomen dat zelfs onder het referentiebudget blijft.**

- Een alleenstaande met invaliditeit die **één kind ten laste** heeft en die als **regelmatig werknemer** een minimumuitkering voor arbeidsongeschiktheid krijgt van € 23.843,04 bruto zou € 2.648,96 bedrijfsvoorheffing betalen. Hij is een belasting verschuldigd van € 431,18. Het reële netto-maandinkomen zou € 1.950,99 moeten zijn. Het referentiebudget in die situatie bedraagt € 23.328,12 per jaar, of € 1.944,01 per maand, ongeveer gelijk met het netto-maandinkomen na aftrek van reële belasting, maar ver boven de netto-uitkering van € 1.766,17 door de aftrek van 11,11% bedrijfsvoorheffing. Men gaat er bij dit referentiebudget vanuit dat er in dit geval nog € 1.002,64 leefgeld per maand overblijft. Met € 1.766,17 is dat dus slechts € 824,8. Er is **maandelijks € 184,81 bedrijfsvoorheffing ten onrechte ingehouden**, die pas na 2 jaar door de fiscus terug betaald wordt bij de aanslag voor dit inkomensjaar.

Voorbeelden van zelfstandigen met stopzetting bedrijf zijn gelijkaardig aan deze van de regelmatig werknemers met een minimumuitkering omdat deze groep een zelfde minimumuitkering forfaitair toegekend krijgt.

Naarmate meer personen ten laste in de berekeningen komen, vb éénoudergezinnen met 2 of meer kinderen, wordt het verschil en het armoederisico steeds groter.

Voor elk van de geschetste voorbeelden in de tabel is de bedrijfsvoorheffing te hoog of zelfs onterecht, terwijl de leefsituaties in deze voorbeelden wellicht zelfs te positief zijn geschetst. Met deze belasting is het inkomen van deze personen ontoereikend om in Vlaanderen waardig te kunnen leven, laat staan om medische kosten te kunnen betalen. Een verschil van € 500 is in dat geval wel sterk voelbaar. Bovendien wordt de situatie nog meer precair wanneer er extra personen ten laste komen, of kinderen met een handicap – in dat geval dalen de bedragen voor belasting, is de financiële last nog groter en weegt het effect van onterechte bedrijfsvoorheffing nog zwaarder door.

Gebrek aan informatie

1. Voor gerechtigden die het bewijs kunnen leveren dat er op hun loon geen bedrijfsvoorheffing wordt afgehouden moet geen bedrijfsvoorheffing worden ingehouden. Deze informatie is niet gekend bij de arbeidsongeschikte persoon en hij weet niet hoe hij deze vraag kan indienen.
2. Het Observatorium voor de chronische ziekten schreef in mei 2022 in haar [advies over de arbeidsongeschiktheid](#) een aanbeveling omtrent fiscale inhoudingen bij de combinatie van een arbeidsongeschiktheid- of invaliditeitsuitkering en inkomen uit arbeid. Door beide inkomens apart te bekijken, worden er te weinig bijdragen (bedrijfsvoorheffing) afgehouden en komen sociaal verzekerden nadien vaak voor financiële verrassingen te staan. De aanbeveling van het Observatorium pleitte voor meer ondersteuning bij de berekening van de verschuldigde bedrijfsvoorheffing(en) en hulp bij het organiseren van de voorafbetalingen. Ziekenfondsen en de dienst Voorafbetalingen van de FOD Financiën hebben hier een bijzondere verantwoordelijkheid.

Dat de fiscale inhoudingen (veel) te laag zijn bij de combinatie van een arbeidsongeschiktheid- of invaliditeitsuitkering en inkomen uit arbeid, was lang een groot pijnpunt voor sociaal verzekerden. Doordat beide inkomens (uitkering en arbeidsinkomen) apart bekeken worden, worden er veel te weinig bijdragen (bedrijfsvoorheffing) afgehouden en betekent de hoge fiscale aanslag het jaar nadien - wanneer beide inkomens samen bekeken worden - meestal een

serieuze financiële aderlating voor de betrokkenen. Veel sociaal verzekerden zijn hier niet of onvoldoende van op de hoogte. De informatie hierover is ook erg summier. Zelf die bedrijfsvoorheffing berekenen blijkt allerm minst eenvoudig, en bovendien is je werkgever niet verplicht om – indien je dat zou wensen – meer bedrijfsvoorheffing af te houden. Je kan er ook voor kiezen om voorafbetalingen te doen, die – bij voldoende betalingen – een bonificatie opleveren en resulteren in minder belastingen. Alleen: deze informatie is amper gekend – betrokkenen moeten dit als het ware eerst zelf ervaren. En als ze dus voor geen financiële verrassingen willen komen te staan, genereert dit bijkomende administratie – voor sociaal verzekerden in een systeem van gedeeltelijke werkhervatting opnieuw extra ballast.

Aanbevelingen

- 1. Het Observatorium pleit voor een rechtvaardiger systeem van bedrijfsvoorheffing, zowel in primaire arbeidsongeschiktheid als bij invaliditeit. Bedrijfsvoorheffing kan ook anders worden toegepast zoals bijvoorbeeld met de sleutelformule voor bedrijfsvoorheffing die door werkgevers worden toegepast. Dit is een rechtvaardiger systeem.**

Het invoeren van bedrijfsvoorheffing op invaliditeitsuitkeringen is een positieve evolutie die ervoor kan zorgen dat sociaal verzekerden niet voor onverwachte financiële tegenslagen komen te staan. Door echter één tarief toe te passen, dreigen heel wat betrokkenen in een financieel precaire situatie terecht te komen. Dit geldt zeker voor personen die niet of nauwelijks op het totale inkomen belastingen betalen. Bij hen wordt bedrijfsvoorheffing ingehouden, waarna ze na twee jaar een terugbetaling van de belastingen zullen ontvangen. In de tussentijd zullen ze moeten leven van een lager inkomen.

Met gedifferentieerde belastingtarieven wordt een meer realistische bedrijfsvoorheffing gecreëerd, ook voor situaties waar 11,11% een te lage of te hoge bedrijfsvoorheffing betekent.

Het Observatorium dringt aan op een snelle invoering van oplossingen voor de meest kwetsbaren.

- 2. Het Observatorium pleit er voor om de gerechtigden correct te informeren:**
 - over het feit dat wie op zijn loon geen bedrijfsvoorheffing moest betalen dit ook aan het ziekenfonds kan vragen
 - over de hoge belastingaanslag na een te lage bedrijfsvoorheffing op loon uit deeltijds werk en een deeltijdse uitkering voor primaire arbeidsongeschiktheid of invaliditeit.
- 3. Het Observatorium pleit voor een ondersteuning aan sociaal verzekerden om hun bedrijfsvoorheffing vooraf beter in te schatten zodat ze hun eventuele voorafbetalingen desgewenst kunnen regelen.** Indien hiervoor de oplossing bij FOD Financiën moet worden gezocht lijkt het ons aangewezen om hiervoor een samenwerking op te zetten zodat de sociaal verzekerde zijn weg vindt naar de juiste ondersteuningsbron.

BESLUIT

Het Observatorium, als adviesorgaan, heeft deze aankomende wijziging grondig geanalyseerd in het kader van haar functie. Ze herneemt de aanbevelingen uit voorgaande adviezen over arbeidsongeschiktheid.

Het Observatorium verwelkomt de nieuwe maatregel, aangezien deze een oplossing biedt voor het probleem dat vele sociaal verzekerden jaarlijks geconfronteerd worden met onvoorspelbare en vaak hoge aanslagbiljetten. Desondanks signaleert het Observatorium dat de wijziging te weinig rekening houdt met de diversiteit en kwetsbaarheid van de situaties waarin deze personen verkeren.

Voor groepen met een gemengd inkomen of met een huishouden met twee inkomens, zal de 11,11% bedrijfsvoorheffing onvoldoende zijn, wat hen in financiële problemen kan brengen door een te hoge belastingaanslag. De groepen met de laagste uitkeringen hebben in ons belastingstelsel een

volledig vrijgesteld inkomen of met een zeer beperkte aanslag. Zij komen in de problemen omdat hun inkomen door de bedrijfsvoorheffing ten onrechte wordt afgeroomd tot onder de drempel van een menswaardig inkomen.

Naast de focus op invaliditeitsuitkeringen, breidt het Observatorium haar aandacht uit naar de effecten van de bedrijfsvoorheffing voor mensen met primaire arbeidsongeschiktheid, gezien deze problematiek voor hen identiek is.

Uit haar eerder advies van 2022 herneemt het Observatorium het advies over een gebrek aan bewustzijn en toegang tot informatie over de belastingdruk op het inkomen uit arbeidsongeschiktheid, wat deze burgers belemmert om hun belastingverplichtingen tijdig in te schatten.

Daarom geven we in dit advies 3 aanbevelingen:

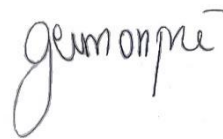
1. **Rechtvaardiger Systeem van Bedrijfsvoorheffing:** Het Observatorium pleit voor een progressief systeem dat rekening houdt met lagere en hogere inkomens en zorgt voor een eerlijke belastingdruk. Voorkeur moet uitgaan naar een tarief dat aansluit bij de werkelijke belastingverplichtingen in plaats van een uniforme 11,11%-heffing.
2. **Correcte Informatievoorziening:** Het is essentieel dat gerechtigden goed geïnformeerd worden over hun mogelijkheden, met name degenen die geen bedrijfsvoorheffing op hun loon betaalden en deze vrijstelling kunnen aanvragen. Ook moet er voorlichting komen over de verwachte belastingaanslag.
3. **Ondersteuning bij Bedrijfsvoorheffing:** Er moet ondersteuning komen voor sociaal verzekerden bij het inschatten van hun bedrijfsvoorheffing, plus informatie over de organisatie van eventuele voorafbetalingen. Een samenwerking met de FOD Financiën zou hierin cruciaal kunnen zijn om de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van informatie te verbeteren.

Door deze maatregelen kan de impact van de bedrijfsvoorheffing op sociaal verzekerden aanzienlijk gereduceerd worden, terwijl ook de administratieve last opgelost kan worden. Het is zaak om deze veranderingen snel te implementeren, vooral voor de meest kwetsbaren in onze samenleving.

Met de meeste hoogachting,

Sophie Lanoy

Siska Germonpré

Voorzitster van de Raadgevende afdeling van
het Observatorium voor Chronische Ziekten

Vice-voorzitter van de Raadgevende afdeling van
het Observatorium voor Chronische Ziekten